

AVDELNINGEN FÖR MILJÖ
Miljöskydd
Henrik Eidestedt
Telefon 010-224 93 67
henrik.eidestedt@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Havs- och vattenmyndighetens rapport: Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys

Länsstyrelsen i Västmanlands län, tillika Vattenmyndighet för norra Östersjöns vattendistrikt, har beretts tillfälle att yttra sig i rubricerat ärende. Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter.

Länsstyrelsen är positiv till att reglerna kring små avlopp förtydligas enligt Havs- och vattenmyndighetens förslag. En tydligare reglering bedöms medföra mer likartade bedömningar mellan olika kommunala tillsynsmyndigheter.

Länsstyrelsen finner det emellertid omöjligt att bedöma konsekvenserna av förslaget då några av de viktigaste delarna inte är färdiga. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att formen för utpekandet av känsliga områden och beslutets status föregås av ett noggrant arbete och analys innan man går vidare i arbetet med författningsändringar. Det finns annars risk för att den nya författningen leder till en orimlig administrativ börda och att åtgärdstakten minskar.

Nedan framgår Länsstyrelsens synpunkter på specifika delar av förslaget.

Ny 12 a §

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten. Nyanseringen som förslaget medför bedömer Länsstyrelsen kommer underlätta för tillsynsmyndigheterna att fokusera tillsynen till områden där behovet av åtgärder av bristfälliga små avlopp är störst.

Däremot råder stor osäkerhet kring hur många och hur stora områden som kan hamna inom de känsliga områdena. Det saknas färdiga kriterier som ska användas för utpekandet av områdena. Viktiga delar som direkt påverkar tillämpningen av de nya reglerna som borde ha ingått i förslaget saknas därmed. Länsstyrelsen kan med tillgängligt underlag inte bedöma om konsekvenserna av förslaget är skäliga ur övergödningssynpunkt i förhållande till kostnaderna för de enskilda eller inte.

Prövningsmyndigheterna har möjlighet att meddela undantag från förbudet enligt 12 a §. Det kan antas att huvuddelen av fastighetsägarna inom de känsliga områdena kommer att begära undantag från förbudet vid tillståndsansökan. Detta

för att kunna behålla sin VA-standard och undvika kostsamma ombyggnationer. Undantagen ska endast medges i undantagsfall vilket kommer att leda till en stor andel avslag. Länsstyrelsen bedömer att detta kan förväntas medföra en väsentligt ökad administrativ börda för myndigheter och domstolar på längre sikt. Detta främst utifrån att antalet överklagande kan förväntas att öka.

Länsstyrelsen bedömer att antalet frivilligt åtgärdade avloppsanläggningar kommer att minska inom de känsliga områdena. En tillståndsansökan innebär att anläggningen kommer att omfattas av förbudet i 12 a §. Fastighetsägare i de känsliga områdena kan därför förväntas att så långt som möjligt undvika att inrätta nya avloppsanläggningar. Detta för att kunna behålla sin VA-standard och undvika kostsamma ombyggnationer. Fastighetsägarnas motivation att förbättra sina bristfälliga avloppsanläggningar bedöms därför minska väsentligt inom de känsliga områdena. Länsstyrelsen bedömer att tillsynsmyndigheternas arbete kommer att försvåras och åtgärdstakten minska till följd av detta.

Förslagets koppling till 6 § lag om allmänna vattentjänster

Av 6 § lag om allmänna vattentjänster framgår att:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Den nya 12 a § innebär utpekande av områden som är så känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten och urin att inget utsläpp kan tillåtas ur övergödningssynpunkt. Länsstyrelsen anser att det kan argumenteras för att miljörekvisitet enligt 6 § lag om allmänna vattentjänster träder in vid utpekande av sådana områden. Kommunen skulle därmed vara skyldig att inrätta verksamhetsområden och förse den samlade bebyggelsen i områdena med vattentjänster. Praxis enligt lagen är att en samlad bebyggelse på 20-30 fastigheter är tillräcklig för att kommunens ansvar ska träda in. Antalet områden där ett kommunalt ansvar för VA-försörjningen föreligger kan därmed antas öka väsentligt efter införandet av bestämmelsen. I konsekvensutredningen berörs inte denna fråga alls.

Länsstyrelsen anser att konsekvensutredningen behöver kompletteras med de förväntade konsekvenserna för kommunerna gällande ökade krav att förse områden med allmänna vattentjänster.

Ny 15 §

Länsstyrelsen är positiv till införandet av krav på personcertifiering för de som anlägger små avlopp. Kravet bedöms innebära en minskning av antalet felanlagda

anläggningar. Däremot bedömer Länsstyrelsen att antalet företag som anlägger små avloppsanläggningar kommer att minska till följd av kravet på personcertifiering. Flertalet av de lokala företag som idag anlägger små avlopp gör endast ett fåtal anläggningar per år. För dessa företag innebär kravet på personcertifiering troligen att flertalet kommer att sluta till följd av ökade kostnader. Länsstyrelsen bedömer därför att införandet av krav på personcertifiering initialt kan leda till en minskad åtgärdstakt. På längre sikt bedömer Länsstyrelsen att antalet entreprenörer kommer bli färre jämfört med idag. Detta kan innebära en begränsning av åtgärdstakten för vissa kommuner där det idag främst är mindre företag som anlägger avlopp.

Personcertifieringen förutsätter även att branschorganisationerna tar på sig ansvaret för certifieringsordningen. Hur bestämmelsen ska hanteras i det fall arbetet med certifieringsordningen inte blir av framgår inte av förslaget. Länsstyrelsen anser att tidsfristen i övergångsbestämmelsen bör förlängas eller helt tas bort. Detta för att inte riskera hamna i en situation där tidsfristen passerat men certifieringsordningen inte är klar. I ett sådant läge kommer inga avloppsanläggningar kunna inrättas fram tills personcertifieringen av entreprenörerna är genomförd.

Ny Z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten

Av förslaget framgår att det inte är klarlagt om utpekandet av känsliga områden ska utformas som ett normbeslut eller överklagningsbart beslut. Om utpekandet av områdena ska genomföras som överklagningsbara beslut finns risk för ett stort antal överklagande från de berörda fastighetsägarna. En ytterligare osäkerhet är hur områdenas omfattning ska uppdateras utifrån ny kunskap. Varje översyn av områdenas utbredning leder till ett nytt beslut som det även är möjligt att överklaga. Länsstyrelsen bedömer att det även på längre sikt kan förväntas medföra en väsentligt ökad administrativ börda för myndigheter och domstolar. Detta främst utifrån att antalet överklagande kan förväntas att öka.

Havs- och vattenmyndigheten har inte tagit ställning till om utpekandet av områden känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten ska ske på regional eller lokal nivå. Länsstyrelsen anser att utpekandet bör ske på regional nivå av Länsstyrelsen. Fördelen med att utpekandet sker av Länsstyrelsen är främst att det skulle kunna göras ur ett avrinningsområdesperspektiv. Länsstyrelsen har genom beredningssekreterariatet en god kunskap av vattenförekomsternas status inom länet. Genom arbetet med vattenförvaltningen finns idag ett etablerat samarbete mellan Länsstyrelsernas beredningssekreterariat. Länsstyrelsen har därför goda förutsättningar för att inom ett avrinningsområde göra övergripande bedömningar om påverkanskällor uppströms påverkar förutsättningarna nedströms i ett avrinningsområde. Tillsammans talar detta för en ökad samsyn jämfört med om ansvaret läggs på kommunerna. Däremot förutsätter detta att extra resurser tilldelas Länsstyrelsen för att arbetet ska kunna genomföras inom en rimlig tid. Då

Datum
2017-04-10

bedömningsgrunderna för utpekandet av känsliga områden saknas i förslaget kan Länsstyrelsen inte bedöma hur omfattande arbetet kommer att bli.

Länsstyrelsen saknar i förslaget ett resonemang om hur data som beskriver de utpekade känsliga områdena ska förvaltas. Det saknas även vem, hur och hur ofta de ska uppdateras. Vattenmyndigheternas arbete sker som bekant i sexårscykler. Länsstyrelsen anser att information om utpekade känsliga områden som har övergödningsproblem och betydande påverkanskällor behöver uppdateras med minst samma frekvens som vattenmyndigheternas sexårscykler.

I ärendets slutliga handläggning där landshövding Minoo Akhtarzand beslutat, har miljöskyddshandläggare Henrik Eidestedt föredragit, länsrådet Ulrica Gradin, vattenstrategen Mikael Gyllström samt vattenhandläggaren Johan Axner deltagit.

Minoo Akhtarzand
Landshövding

Henrik Eidestedt
Miljöskyddshandläggare